

**HRVATSKO KATOLIČKO SVEUČILIŠTE
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA SESTRINSTVO
KLUB STUDENATA SESTRINSTVA HRVATSKOG KATOLIČKOG
SVEUČILIŠTA „NUTRIX“**

**HRVATSKA UDRUGA KARDIOLOŠKIH MEDICINSKIH SESTARA
RADNA SKUPINA ZA EDUKACIJU**

KNJIGA SAŽETAKA

- 2. Kongres Sveučilišnog odjela za sestrinstvo Hrvatskog katoličkog sveučilišta
- 2. Kongres Kluba studenata sestrinstva Hrvatskog katoličkog sveučilišta „Nutrix“
  - 2. simpozij Radne skupine za edukaciju HUKMS-a

SESTRINSTVO: ZNANOST I PROFESIJA

Zagreb, 8. - 9. svibnja 2025.

ORGANIZATOR

Hrvatsko katoličko sveučilište

SUORGANIZATOR

Radna skupina za edukaciju Hrvatske udruge kardioloških medicinskih sestara

PREDSJEDNIK SIMPOZIJA

Ivica Matić

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Marin Čargo
Marta Čivljak
Ivica Matić
Matko Matišić
Vesna Mijoč
Livia Puljak
Ivana Tomašić
Monika Tuzla
Marija Vuletić

PROGRAMSKI ODBOR

Ivica Benko
Dijana Babić
Ana Ljubas
Matko Matišić
Hrvoje Pili
Dalibor Čavić
Damir Važanić
Mirna Žulec
Gordana Jurić
Tihana Kolar
Martina Osredečki Mihoci
Ivona Škrinjar
Petra Markan
Klara Jozić
Jelena Mijić

MJESTO ODRŽAVANJA

Hrvatsko katoličko sveučilište Zagreb

TEME SIMPOZIJA

Sestrinska profesija: izazovi i perspektive
Studenti sestrinstva: znanja, stavovi i životne navike
Pacijenti u fokusu: kvaliteta života, liječenje i ishodi

Uvodna riječ

Poštovane kolegice i kolege, dragi studenti, cijenjeni uzvanici i gosti,

s osobitim zadovoljstvom i ponosom pozdravljam vas na 2. Kongresu Sveučilišnog odjela za sestrinstvo Hrvatskog katoličkog sveučilišta, 2. Kongresu Kluba studenata sestrinstva „Nutrix“, te 2. simpoziju Radne skupine za edukaciju Hrvatske udruge kardioloških medicinskih sestara, pod zajedničkim nazivom:

SESTRINSTVO: ZNANOST I PROFESIJA.

Ova trostruka svečanost okuplja nas u duhu stručnosti, znanstvene znatiželje i profesionalne predanosti sestrinstvu – pozivu koji nadilazi granice zanimanja i postaje temelj brige za čovjeka u njegovim najranjivijim trenucima.

Sveučilišni odjel za sestrinstvo kao respektabilni nositelj sestriškog obrazovanja u Hrvatskoj nastoji razvijati izvrsnost kroz teoriju, praksu i znanstvena istraživanja u sestrinstvu, stoga smo ponosni na istraživačke radove naših studenata koji će biti prikazani na Kongresu. Klub studenata sestrinstva „Nutrix“ prepoznat je kao pokretač brojnih inicijativa koje povezuju studente, nastavnike i struku kroz humanost, edukaciju i profesionalno usavršavanje. Od samog početka rada Hrvatska udruge kardioloških medicinskih sestara osobitu pozornost posvećuje djelovanju svojih radnih skupina. Radna skupina za edukaciju posljednjih je godina sve više angažirana u području vlastitih razvojnih ciljeva, osobito širenja novih znanja među članovima kardiološkoga sestrinstva. Tako smo na svom razvojnome putu došli do organizacije drugog simpozija uz svesrdnu pomoć vodstva Hrvatske udruge kardioloških medicinskih sestara, na čemu upućujem riječi zahvalnosti!

Izazovna vremena u kojima se nalazimo od zdravstvenih profesionalaca zahtijevaju stalno ulaganje u osnaživanje potencijala koje doprinose razvoju profesije i jačanju stručnih kompetencija. Stoga smo nizom predavanja koja pokrivaju aktualne istraživačke teme nastojali obogatiti naš program. Raduje me veliki interes i vaša podrška uz pretpostavku da program zadovoljava vaše interese. Osim brojnih predavanja organizirali smo niz radionica koje će visoko motiviranim polaznicima pružiti specifična znanja iz područja posebnoga interesa.

U ostvarenju ovoga Kongresa uloženo je mnogo truda i sudjelovali su brojne kolegice i kolege, od srca hvala svima! Osobitu zahvalnost dugujem članovima Radne skupine za edukaciju, članovima Organizacijskoga i Znanstvenog odbora, voditeljima radionica, pozvanim predavačima i svima koji su prijavili usmena izlaganja!

Svima želim ugodan boravak na Hrvatskom katoličkom sveučilištu i uspješni rad!

Doc. dr. sc. Ivica Matić

Sestrinstvo: zvanje koje traži znanost, sustav koji traži odgovornost

Ana Ljubas

Suvremeno sestrinstvo predstavlja kompleksnu profesiju na sjecištu znanosti, etike i humanosti. Danas se vrlo često tematizira dvostruka dimenzija sestrinske profesije – kao zvanja koje počiva na suosjećanju, brizi i ljudskosti, te istodobno kao znanstveno utemeljene discipline koja zahtijeva visoku razinu stručnosti, akademske kompetencije i stalno profesionalno usavršavanje. evidentna je potreba za snažnijim priznavanjem sestrinstva kao autonomne profesije, čija se praksa temelji na dokazima, ali i osjetljivosti na individualne potrebe pacijenata. Poseban naglasak potrebno je staviti na odgovornost koju zdravstveni sustav projicira na medicinske sestre i tehničare – od očekivanja učinkovitosti i stručnosti, do suočavanja s organizacijskim, etičkim i emocionalnim izazovima svakodnevice. U tom kontekstu, problematizira se često nedovoljna institucionalna podrška, preopterećenost kadra i nedostatak glasova struke u kreiranju zdravstvenih politika.

Stoga se nameće nužnost redefiniranja uloge medicinskih sestara u sustavu, s ciljem osnaživanja njihove profesionalne autonomije, vidljivosti i priznanja. Također, upravljanje sestrinskim kadrom u složenom zdravstvenom sustavu podrazumijeva kontinuirano balansiranje između potreba pacijenata, organizacijskih zahtjeva i dobrobiti zdravstvenih djelatnika. Medicinske sestre su okosnica svakog odjela, tihi nositelji sigurnosti pacijenata i partneri u multidisciplinarnom liječenju. No, kako bismo zadržali kvalitetu skrbi potrebno je strateški ulagati u edukaciju, radne uvjete i prepoznatljivost uloge sestre unutar sustava. Naša je odgovornost stvarati sustav u kojem se znanstveno utemeljeno sestrinstvo može razvijati, u kojem se glas struke čuje pri donošenju odluka, i u kojem se profesionalna autonomija ne doživljava kao prijetnja, već kao resurs. Samo tako možemo odgovoriti izazovima budućnosti i zadržati povjerenje onih kojima smo svakodnevno posvećeni – naših pacijenata. Sestrinstvo je više od vještine – ono je znanstveno utemeljen i odgovoran poziv koji zaslužuje društveno i stručno vrednovanje.

Ključne riječi: sestrinstvo, odgovornost, znanost

Uloga specijalističkog usavršavanja u jačanju sestričkih kompetencija

Damir Važanić

Specijalističko usavršavanje u sestrinstvu ima ključnu ulogu u razvoju i jačanju kompetencija medicinskih sestara. Programi specijalističkog usavršavanja omogućavaju medicinskim sestrama stjecanje specifičnih znanja i vještina potrebnih za samostalno pružanje kvalitetne zdravstvene skrbi u različitim medicinskim specijalnostima. Specijalističko usavršavanje povećava kvalitetu i sigurnost usluga koje pružaju medicinske sestre, što rezultira boljom zdravstvenom skrbi pacijenata. Medicinske sestre tijekom usavršavanja usvajaju specifične vještine potrebne za rad u različitim područjima zdravstvene njege, kao što je odgovarajuća reakcija u kriznim situacijama ili dijagnosticiranje i liječenje specifičnih stanja.

Programi specijalističkog usavršavanja potiču cjeloživotno učenje i kontinuirano usavršavanje, a ono je ključno za održavanje kompetencija u skladu s novim dostignućima u zdravstvu, poput praćenja novih istraživanja, tehnologija i metodologija u zdravstvu, kao i aktivno sudjelovanje u stručnim konferencijama i radionicama. Specijalističko usavršavanje također uključuje razvoj etičkih i psihosocijalnih kompetencija, što je važno za humani pristup pacijentima i njihovoj podršci u kriznim situacijama. Kroz specijalističko usavršavanje, medicinske sestre se uče koristiti novim tehnologijama i medicinskim uređajima, što im omogućava efikasnije i preciznije dijagnosticiranje i liječenje pacijenata. To uključuje upotrebu telemedicine, elektronskih zdravstvenih kartona i drugih digitalnih alata koji poboljšavaju kvalitetu i dostupnost zdravstvene skrbi. Također, specijalističko usavršavanje omogućava medicinskim sestrama da razviju vještine liderstva i mentorstva koje im omogućavaju da vode timove i mentoriraju mlade kolege, što je važno za održavanje visokog standarda zdravstvene skrbi i kontinuiranog profesionalnog rasta. Kroz ove programe, medicinske sestre razvijaju vještine kritičkog mišljenja potrebnog za ocjenu postojećih istraživanja i razvoj novih

Specijalističko usavršavanje u sestrinstvu je temeljni dio razvoja i jačanja kompetencija medicinskih sestara, što rezultira boljom kvalitetom zdravstvene skrbi i efikasnijim djelovanjem u različitim medicinskim okruženjima, a ujedno osigurava visokokvalitetnu skrb koja odgovara suvremenim standardima i potrebama pacijenata.

Ključne riječi: specijalističko usavršavanje, hitna medicina, sestrinstvo

---

Može li AI biti znanstvenik? – Umjetna inteligencija u istraživačkom radu

Tea Andabaka

Umjetna inteligencija (UI) predstavlja revolucionarni alat u suvremenom istraživačkom radu, omogućujući značajno povećanje znanstvene produktivnosti i vremenske učinkovitosti. Njena primjena obuhvaća sve faze istraživačkog procesa, od pretraživanja literature do sinteze i analize podataka te pisanja publikacija. Ključne tehnologije, poput generativne umjetne inteligencije (eng. *generative artificial intelligence, genAI*) i velikih jezičnih modela (eng. *large language models, LLMs*), pružaju nove mogućnosti za automatizaciju složenih zadataka, dok istovremeno zahtijevaju razumijevanje načina na koji funkcioniraju i generiraju odgovore.

U ovom predavanju razmatraju se mogućnosti i ograničenja UI, te se pružaju smjernice za njihovo odgovorno korištenje uz očuvanje akademskog integriteta. Posebna pažnja posvećena je strukturiranju učinkovitih upita (eng. *prompt*), pri čemu se pokazuje kako kvaliteta upita izravno utječe na preciznost i relevantnost dobivenih odgovora. Predstavljaju se specijalizirani alati UI, poput SciSpace-a, koji olakšavaju različite aspekte istraživačkog rada, uključujući pregled literature, upravljanje referencama i analizu podataka. Kroz praktične primjere ilustrira se kako istraživači mogu integrirati postojeće tehnologije u svoj znanstveno-istraživački rad, uz poseban naglasak na etičke izazove poput kritičke provjere pouzdanosti rezultata, privatnosti podataka i pitanja autorstva.

Ključne riječi: umjetna inteligencija, istraživački rad, etika, prompt

---

Učestalost ubodnih incidenata među odjelnim sestrama i njihovo prijavljivanje*

Matea Platužić

Uvod: Prateći svakodnevni rad zdravstvenih djelatnika uočen je niz rizika opasnih po zdravlje kojima su izloženi, a među njima su ubodni incidenti među najčešćima. Poznato je da se najveći dio ubodnih incidenata još uvijek ne prijavljuje što predstavlja rizik ne samo za zdravstveno osoblje nego i njihove obitelji. Cilj: Cilj ovoga istraživanja je ispitati koliko često se dogode ubodni incidenti među medicinskim sestrama/tehničarima te koliko često se prijavljuju i koji su razlozi zašto se ne prijavljuju. Ispitanici i Metode: Provedeno je presječno istraživanje o učestalosti ubodnih incidenata i njihovom prijavljivanju među medicinskim sestrama/tehničarima koji su u radnom odnosu najmanje 6 mjeseci, a studiraju na Hrvatskom katoličkom sveučilištu. Obuhvaćen je uzorak od 70 ispitanika izvanrednih studenata dodiplomskog i diplomskog studija sestrinstva. Uzorak ispitanika činila su tri muškarca (4%) i 67 žena (96%), prosječne starosti od 32 godine. Anketa je provedena u drugoj polovici lipnja 2022. godine putem Google aplikacije. Anketni upitnik sadržavao je 5 pitanja o demografskim karakteristikama ispitanika i 19 pitanja o ubodnim incidentima (broj, prijavljivanje, okolnosti doživljenog ubodnog incidenta, stavovi o ubodnim incidentima). Rezultati: Analiza rezultata upućuje da je 48 od 70 ispitanika do sada doživjelo ubodni incident. Od tih 48, 20 je prijavilo incident, a 28 ispitanika nije prijavilo ubodni incident. Postotak neprijavljenih ubodnih incidenata iznosi 58%. Najčešći razlog zašto ispitanici ubodni incident nisu prijavili je procjena ispitanika da nema rizika od razvoja zaraze (48% od onih koji su doživjeli ubodni incident). Zaključak: Visoka učestalost neprijavlivanja ubodnih incidenata ukazuje na potrebu bolje edukacije zdravstvenog osoblja i stalnih kampanja poticanja svijesti o prijavljivanju svakog ubodnog incidenta i pridržavanja standardnih mjera zaštite kako bi se smanjila pojava ubodnih incidenata među medicinskim sestrama/tehničarima i time spriječio rizik infekcije.

Ključne riječi: ubodni incident, zdravstveni djelatnici, rizik infekcije

---

Radna iskustva i zadovoljstvo poslom medicinskih sestara zaposlenih u punom radnom vremenu na studijima sestrinstva u Republici Hrvatskoj*

Lara Vinko

Uvod: Koncept zadovoljstva poslom individualnog je i subjektivnog karaktera za svakog pojedinca. Zadovoljstvo poslom je važan čimbenik koji ukazuje na to je li zaposlenik u dobrom odnosu sa svojim radnim mjestom i organizacijom u kojoj radi. Postojeća literatura ukazuje na brojne izazove s kojima se susreću medicinske sestre zaposlene u akademskoj zajednici. U literaturi nema takvih istraživanja provedenih u Hrvatskoj.

Cilj: Cilj ovog istraživanja bio je ispitati radna iskustva i zadovoljstvo poslom medicinskih sestara/tehničara zaposlenih u punom radnom vremenu na studijima sestrinstva u Hrvatskoj.

Metode: Provedeno je kvalitativno istraživanje u veljači i ožujku 2024. godine putem intervjua na daljinu. U istraživanje je uključeno 12 od 13 visokih učilišta koji organiziraju studije sestrinstva na području Republike Hrvatske. Ispitanici su bili medicinske sestre/tehničari zaposleni u nastavi na studijima sestrinstva u Hrvatskoj u punom radnom vremenu. U istraživanje su bili pozvani svi potencijalni ispitanici koji odgovaraju kriterijima uključenja. Podaci su se od ispitanika prikupljali temeljem polustrukturiranog intervjua. Upitnici koji su se koristili u formuliranju pitanja su Upitnik o stresu nastavnika, Upitnik organizacijske predanosti i Upitnik o zadovoljstvu poslom. Nakon provedbe intervjua, napisani su transkripti za svaki intervju. Na temelju ispitanikovih odgovora, oformljene su teme i po potrebi podteme kroz koje su sažeti svi problemi, izazovi, razmišljanja i stavovi ispitanika.

Rezultati: Od 58 potencijalnih ispitanika koji zadovoljavaju kriterije uključenja, u istraživanju je sudjelovalo 52 (90%). U istraživanju je sudjelovalo 10 osoba muškog spola i 42 osobe ženskog spola u dobi od 28 do 64 godina. Ispitanici se na radnom mjestu suočavaju s različitim izazovima, primjerice prekomjernim administrativnim opterećenjem (N=30), dodatnim poslovima, nedostatkom resursa, motivacijom zaposlenika, organizacijom kliničke prakse, prilagodbom novim generacijama studenata i predrasudama prema sestrijskoj profesiji. Usprkos izazovima, većina nikada nije požalila zbog zaposlenja na visokom učilištu u punom radnom vremenu (N=33), ističući prijenos znanja, rad s mladim ljudima i mogućnosti napredovanja kao pozitivne aspekte. Većina navodi da ih ustanova podržava u profesionalnom razvoju (N=46) kroz sufinanciranje edukacija, uvažavanje ideja i/ili mentorstvo iskusnijih kolega.

Zaključak: Istraživanje ukazuje na potrebu za promjenama u radnim uvjetima i politikama zapošljavanja medicinskih sestara na sveučilišnim studijima u Hrvatskoj kako bi se poboljšalo njihovo zadovoljstvo poslom. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti smanjenju administrativnog opterećenja, boljem upravljanju i organizaciji, povećanju podrške i poticanju što češćim edukacijama ključnih za unaprjeđenje profesionalnog razvoja te osiguravanju adekvatnog priznanja za rad.

Ključne riječi: radno iskustvo, zadovoljstvo poslom, medicinske sestre

---

Procjena prehrambenih navika zdravstvenog osoblja u smjenskom i jutarnjem radu*

Marina Bakar, Vilma Kolarić

Uvod: Pravilna prehrana ima ključnu ulogu u očuvanju kvalitete zdravlja. Rad u smjenama kod zdravstvenog osoblja može rezultirati nepravilnim i nekvalitetnim unosom prehrane, te dovesti do niza zdravstvenih tegoba i razvoja kroničnih bolesti.

Cilj: Cilj ovog istraživanja bio je pružiti analitički pregled prehrambenih navika zdravstvenog osoblja tijekom jutarnjeg i smjenskog rada u Kliničkoj bolnici Merkur, s ciljem poboljšanja zdravlja zaposlenika.

Metode: Provedeno je presječno istraživanje od prosinca 2023. do ožujka 2024. godine koje je uključivalo 147 zdravstvenih djelatnika s različitih odjela bolnice, pri čemu je svaki sudionik dobio informirani pristanak za anonimno sudjelovanje u istraživanju. Podaci su se prikupljati na samim odjelima bolnice putem papirnatih anketnih upitnika.

Rezultati: Među 147 ispitanika, najviše sudionika je bilo dobne skupine 50+ (29,9%), dok je sljedeća najzastupljenija dobna skupina bila ona od 19 do 29 godina (25,2%). S obzirom na spol, u uzorku je sudjelovalo gotovo 78% žena i 22% muškaraca. Što se tiče stručne spreme, gotovo 30% sudionika ima završenu srednju stručnu spremu, njih 38,1% prvostupnici, dok 25,2% sudionika ima završenu diplomsku razinu obrazovanja, a njih skoro 7% postdiplomsku razinu. S obzirom na radni staž, više od trećine sudionika (34,7%) ima između 0 i 10 godina radnog staža, njih 23,1% ima između 21 i 30 godina radnog staža, nešto manji postotak (22,4%) ima više od 31 godine radnog staža dok njih 19,7% ima između 11 i 20 godina radnog staža. Najveći postotak sudionika radi u turnusima (27,9%) i jutarnjoj smjeni (27,2%). Najveći postotak sudionika istraživanja radi na Sveučilišnoj klinici za dijabetes i endokrinologiju (36,1%) i na Zavodu za anesteziologiju, intenzivnu medicinu i liječenju boli (22,4%). Sudionici se statistički značajno razlikuju u čestici jedenja slastica gdje sudionici koji rade u jutarnjoj smjeni češće konzumiraju slastice u odnosu na sudionike u smjenskom radu.

Statistički značajna razlika pronađena je u učestalosti konzumacije vina gdje sudionici koji rade u smjenskom radu konzumiraju više vina nego sudionici koji rade isključivo u jutarnjoj smjeni.

Zaključak: Prehrana zdravstvenog osoblja koje radi u smjenskom radu i onih koje rade jutarnje smjene se znatno se razlikuju. Dobiveni rezultati daju korisne informacije upravi bolnice kako osigurati zdravu prehranu i redovitost obroka za zdravstvene djelatnike.

Ključne riječi: pravilna prehrana, zdravstveni djelatnici, smjenski rad

Prevalencija neplodnosti i otežanog začeća medicinskog osoblja*

Sandra Blaić

Uvod: Ostvarenje sebe kao roditelja želja je mnogih ljudi. Postoje istraživanja koja upućuju na veću prevalenciju neplodnosti među medicinskim osobljem. Mogući razlozi toga su radna okolina i specifični uvjeti rada poput izloženosti izvorima zračenja, inhalacijskim anestetima i infekcijama.

Cilj: Primarni cilj ovog istraživanja bio je utvrditi prevalenciju neplodnosti i otežanog začeća medicinskog osoblja u operacijskim dvoranama u Kliničkom bolničkom centru (KBC) Sestre milosrdnice u Zagrebu, Hrvatska.

Metode: Istraživanje je provedeno u operacijskim dvoranama kirurgije, ginekologije, otorinolaringologije, urologije, neurokirurgije i oftalmologije KBC-a Sestre milosrdnice u Zagrebu od ožujka do travnja 2024. godine. Provedeno je presječno istraživanje. Podaci su prikupljeni pisanim anketnim upitnikom. Upitnik je izveden iz dva dostupna upitnika (engl. Infertility Questionnaire i FertiQuol-Croatian) korištena u skupljanju podataka sličnih onima koji se skupljaju u ovom istraživanju te prilagođen pitanjima vezanim uz specifične uvjete rada ispitanica ovog istraživanja.

Rezultati: Od ukupno 57 ispitanica, u istraživanje je dobrovoljno uključeno 18 (31,5%) anestezioloških tehničarki, 5 (8,8%) anesteziologinja, 30 (52,6%) instrumentarki, 3 (5,2%) kirurginje i 1 (2,9%) pomoćna radnica. Sve ispitanice uključene u istraživanje rade u prostorima operacijskih sala. Među ispitanicama 24 (41,2%) navode probleme sa začećem. Najviše problema sa začećem uočeno je kod zanimanja instrumentarka (11/30; 45,83%) i anesteziološka tehničarka (10/18; 41,67%). Od 24 ispitanice što su prijavile problem sa začećem njih 16 (66,6%) imalo je problema s 1. trudnoćom, 10 (41,6%) s drugom ili nekom sljedećom, a 2 (8,3%) ispitanice su imale problema i s prvom i drugom ili nekom od sljedećih trudnoća. Većina (N=48; 84,2%) ispitanica smatra da su izložene prekomjernom stresu na radnom mjestu. Od ukupno 24 ispitanice koje navode probleme sa začećem njih 10 (41,6%) smatra da je radno mjesto utjecalo na probleme s plodnošću, 13 (54,1%) ispitanica smatra da radno mjesto nema utjecaja te je 1 (4,1%) ispitanica neodlučna. Kroz ovo istraživanje nije dokazana statistički značajna razlika u učestalosti pretpostavljenih rizičnih čimbenika neplodnosti između žena koje jesu i nisu imale problema sa začećem.

Zaključak: Većina osoblja ostvarila je trudnoću bez istraživanih problema uključenih u ovo istraživanje međutim pronađena je veća incidencija neplodnosti među ispitanom populacijom u odnosu na opću populaciju. Buduća nastojanja trebala bi biti usmjerena na poboljšanje kvalitete i radnih uvjeta u operacijskim dvoranama.

Ključne riječi: neplodnost, operacijska dvorana, medicinsko osoblje

---

Povezanost religioznosti i sindroma izgaranja kod medicinskih sestara*

Karla Jakovljević

Uvod: Stres među zdravstvenim djelatnicima je ozbiljan problem zbog njihove odgovornosti za zdravlje i živote pacijenata. Kada zahtjevi posla premašuju sposobnosti pojedinca, dolazi do sindroma izgaranja. Mnogi u takvim situacijama traže podršku u vjeri, koja može pomoći u suočavanju sa stresom i promicanju duhovnog rasta.

Cilj istraživanja: Cilj ovog istraživanja je utvrditi utječe li religioznost i religiozno suočavanje sa stresom pozitivno na prevenciju sindroma izgaranja kod medicinskih sestara/tehničara koji rade u bolničkom sektoru.

Metode: Ispitanici su bili medicinske sestre/tehničari koji rade u bolničkom sektoru. Istraživanje je provedeno u razdoblju od 01. srpnja 2023. do 30. rujna 2023. godine. Za provedbu istraživanja korištena su tri anketna upitnika (upitnik o sociodemografskim podacima, RCOPE upitnik, Brief-COPE upitnik). Za potrebe diplomskog rada provedeno je presječno istraživanje.

Rezultati: U istraživanju je sudjelovalo 438 ispitanika, no analizirani su samo oni s najmanje 80% potpunih odgovora, stoga je u RCOPE uključeno 219, a u Brief-COPE 208 ispitanika. Analizom rezultata RCOPE upitnika statistički značajna razlika između religioznih i nereligioznih ispitanika je utvrđena u 93 tvrdnje od njih 105. Prema dobivenim rezultatima može se utvrditi da religiozni ispitanici više uključuju religijske elemente u situacijama kad se suočavaju sa stresom poput molitve, oslanjanja na Božju ljubavi i brigu, priznanja grijeha, odlaska u crkvu, prepuštanja kontrole Bogu i slično. Analizom rezultata Brief-COPE upitnika statistički značajna razlika u odgovorima između religioznih i nereligioznih ispitanika utvrđena je u pet od 28 tvrdnji. Analiza Brief-COPE upitnika pokazuje da su nereligiozni ispitanici skloniji oslanjanju na aktivne strategije suočavanja i humor kao način ublažavanja stresa. Nereligiozni ispitanici također izražavaju svoje negativne osjećaje intenzivnije od religioznih ispitanika. Ipak, oba skupa ispitanika pokazuju sličnu razinu prihvaćanja realnosti situacije i sklonosti osjećaju krivnje.

Zaključak: Na temelju provedenih istraživanja može se utvrditi da postoji razlika u načinu suočavanja sa stresom između religioznih i nereligioznih ispitanika. Religiozni ispitanici češće koriste religijske strategije suočavanja, kao što su molitva i oslanjanje na duhovne elemente, što im pomaže u smanjenju rizika od sindroma izgaranja.

Ključne riječi: stres, mentalno zdravlje, sindrom izgaranja, religioznost

---

Učestalost, psihološke posljedice i mjere za rješavanje problema nasilja na radnom mjestu nad medicinskim sestrama i tehničarima u Republici Hrvatskoj*

Danela Relić

Uvod: Nasilje na radnom mjestu je ozbiljan problem jer dovodi do niza štetnih posljedica. Malo je informacija dostupno o učestalosti nasilja nad medicinskim sestrama u Hrvatskoj te o psihološkim posljedicama nasilja kao i postojećim mjerama za rješavanje tog problema u zdravstvenim ustanovama

Cilj: Cilj ovog istraživanja bio je ispitati učestalost nasilja nad medicinskim sestrama i tehničarima na radnom mjestu u posljednjih 12 mjeseci, psihološke posljedice nasilja te postojanje mjera za rješavanje problema nasilja u zdravstvenim ustanovama. Metode: Provedeno je presječno istraživanje tijekom listopada i studenog 2023. Ispitanici su bile medicinske sestre i tehničari u Republici Hrvatskoj. Ispitanicima se pristupilo online upitnikom putem Facebook grupe „Medicinske sestre i tehničari-međusobna pomoć (pretrage, naručivanje, ankete)“. Koristio se upitnik „Nasilje na radnom mjestu u zdravstvenom sektoru studija slučaja u državi-upitnik“ (engl. „Workplace Violence in the Health Sector Country Case Study- Questionnaire“) koji se sastojao od 38 pitanja zatvorenog tipa. Prikupljeni su sociodemografski podaci, podaci o fizičkom, verbalnom i seksualnom nasilju i podaci o mjerama za rješavanje nasilja na radnom mjestu.

Rezultati: Sudjelovalo 318 ispitanika. Većina (69,5%) ispitanika doživjelo je neki oblik nasilja na radnom mjestu u posljednjih 12 mjeseci, a učestalost verbalnog veća je od učestalosti fizičkog nasilja ($P<0,001$). Pacijenti su najčešći počinitelji fizičkog nasilja (84%, $P<0,001$). Nije bilo statistički značajne razlike u prijavljivanju incidenata nasilja i stupnja obrazovanja te nije bilo statistički značajne razlike u intenzitetu psiholoških posljedica između ispitanika sa manje i više od 5 godina radnog iskustva. Među ispitanicima je 48,4% navelo kako ne postoje mjere za rješavanje slučajeva nasilja na njihovom radnom mjestu.

Zaključak: Većina medicinskih sestara i tehničari izloženi su nasilju na radnom mjestu, ponajviše verbalnom. Godine radnog iskustva ne utječu na intenzitet psiholoških posljedica nasilja. Potrebno je razviti i uključiti različite mjere za rješavanje slučaja nasilja u zdravstvenim ustanovama kako bi se učestalost ovakvih incidenata umanjila

Ključne riječi: medicinske sestre, radno mjesto, nasilje, psihološke posljedice

---

Prepreke i poticaji - spremnost studenata završnih godina sestrinstva za prelazak u profesiju: presječno istraživanje*

Katarina Fofić

Uvod: Prijelaz iz obrazovnog okruženja u profesionalni svijet predstavlja značajan korak za studente sestrinstva. Spremnost studenata sestrinstva za ulazak u profesiju ovisi o nizu čimbenika, uključujući kvalitetu obrazovanja, praktične vještine stečene tijekom kliničke prakse te emocionalnu i psihološku pripremljenost za rad u stvarnim zdravstvenim okruženjima. Cilj: Procijeniti spremnost studenata završnih godina sestrinstva za prelazak u profesiju ocjenjivanjem njihovog slaganja ili neslaganja s ponuđenim tvrdnjama koje se odnose na kliničke kompetencije, praksu utemeljenu na znanstvenim istraživanjima, administraciju i pacijentu orijentiranu skrb. Metode: Provedeno je opažajno presječno istraživanje u kojem su sudjelovali redovni i izvanredni studenti završnih godina sestrinstva s Hrvatskog katoličkog sveučilišta i Zdravstvenog veleučilišta Zagreb (N=200). Podaci su prikupljeni putem online ankete koja je prilagođena potrebama ovog diplomskog rada. Prvi dio ankete obuhvaćao je sociodemografska pitanja, a drugi dio je upitnik PPNS koji je preveden na hrvatski jezik po važećim pravilima za prijevod i adaptaciju. Rezultati: Svi su ispitanici iskazali spremnost za prelazak u profesiju koja je procijenjena kao izvrsna kod 48,5 %, dobra 48,5 % te srednja kod 3 % studenata. Iako studenti diplomskog studija pokazuju više prosječne vrijednosti spremnosti za tržište rada u odnosu na studente prijediplomskog studija ($74,58 \pm 11,99$ vs. $76,90 \pm 11,76$) razlike nisu statistički značajne ($t=-1,359$; $p=0,176$). Izvanredni studenti imaju statistički značajno višu percipiranu spremnost za tržište rada u odnosu na redovite studente prijediplomskog ($71,50 \pm 9,91$ vs. $77,94 \pm 13,19$; $t=-3,002$; $p=0,003$) te diplomskog studija ($73,33 \pm 10,99$ vs. $79,78 \pm 11,68$; $t=-2,565$; $p=0,012$). Zaključak: Studenti završnih godina sestrinstva spremni su za ulazak u profesiju, odnosno početak rada. Izvanredni studenti pokazuju više prosječne vrijednosti spremnosti za tržište rada. To sugerira da izvanredni studenti imaju određena iskustva koja doprinose njihovoj većoj spremnosti za tržište rada u usporedbi s redovitim studentima

Ključne riječi: studenti sestrinstva, ulazak u profesiju, obrazovanje medicinskih sestara

---

Znanja i stavovi prema korištenju električnih cigareta među studentima sestrinstva*

Leopold Kajan

Uvod: Elektroničke cigarete su relativno novi proizvodi koji su postali izrazito popularni u posljednjih nekoliko godina. Iako do danas njihov utjecaj na ljudsko zdravlje nije do kraja poznat, mnoga istraživanja upućuju na to kako postoje opasnosti prilikom korištenja električnih cigareta po ljudsko zdravlje.

Cilj: Cilj ovog istraživanja bio je ispitati znanje i stavove prema korištenju električnih cigareta među studentima sestrinstva.

Metode: Istraživanje je provedeno na studentima sestrinstva na 10 visokoškolskih ustanova u Hrvatskoj, od ožujka do travnja 2024. Podaci su prikupljeni anonimnim anketnim upitnikom putem platforme LimeSurvey.

Rezultati: U istraživanju je sudjelovalo 1039 ispitanika od kojih se 43% izjasnilo kao pušači. Elektroničke cigarete koristilo je 52,6% ispitanika, od čega je 76% to činilo u rekreativne svrhe. Od ukupnog broja ispitanika, njih 60,2% na fakultetu nikada nisu učili o temama prestanka pušenja. Među ispitanicima 33% njih se ne slaže s tim da su elektroničke cigarete dobra metoda za prestanak pušenja. Više od polovice ispitanika slaže se da bi elektroničke cigarete mogle potaknuti pušenje kod nepušača. Među ispitanicima 66,1% njih navodi kako ne mogu s pouzdanjem savjetovati pušače o elektroničkim cigaretama. Prema mišljenju ispitanika, njih 69,8% smatra da je liječnik najupućeniji zdravstveni stručnjak koji bi trebao savjetovati i voditi edukacije za korisnike elektroničkih cigareta. Stavovi ispitanika prema medicinskim sestrama i borbi protiv pušenja bili su pozitivniji kod nepušača u odnosu na pušače. Također ispitanici koji su učili o temama prestanka pušenja bili su spremniji savjetovati pušače te su imali jasnije stavove o rizicima i važnosti uloge medicinskih sestara u procesu odvikavanja od pušenja u usporedbi sa ispitanicima koji nisu učili o temama prestanka pušenja.

Zaključak: Ovo istraživanje upućuje na nedostatnu razinu znanja studenata sestrinstva o elektroničkim cigaretama, ali i to da studenti generalno imaju negativne stavove i percepcije prema elektroničkim cigaretama. Nedostatak znanja i svijesti o zdravstvenim rizicima elektroničkih cigareta može spriječiti njihovu sposobnost da ispravno savjetuju pacijente i educiraju ih o mogućim rizicima za zdravlje.

Ključne riječi: znanje, stavovi, elektroničke cigarete, studenti sestrinstva, pušenje

---

Povezanost nedostatka sna i tjelesne aktivnosti s prekomjernom tjelesnom težinom*

Mirna Talajić

Uvod: Redovita tjelesna aktivnost i kvalitetan san smatraju se ključnom strategijom za unapređenje zdravlja i opće kvalitete života. Uz to, preveniraju nastanak mnogih kroničnih bolesti, smanjuju stres i poboljšavaju psihofizičko stanje čovjeka. Studenti često zbog promjene okoline i društva, manjka vremena te pronalaska prvog posla ne pridaju veliku važnost svom zdravlju, pa tako i bavljenju tjelesnom aktivnošću i kvalitetnom snu. Iz tog razloga, bitno je procijeniti u kojoj mjeri se studenti prve godine studija bave sportom i kakve su im navike spavanja, kako bi im se u konačnici mogla osvijestiti važnost istih.

Cilj istraživanja: Cilj ovog istraživanja je ispitati povezanost nedostatka sna, tjelesne aktivnosti i prekomjerne tjelesne težine kod studenata prve godine Stomatološkog fakulteta i Fakulteta elektrotehnike i računarstva u Sveučilištu Zagreb.

Metode: Provedeno je presječno istraživanje. Ispitanici su bili studenti oba spola prve godine Stomatološkog fakulteta i Fakulteta elektrotehnike i računarstva na području Zagreba. Podaci su prikupljeni anonimnim upitnikom koje je sakupljao istraživač osobno, u ambulanti Školske i adolescentne medicine Nastavnog zavoda za javno zdravstvo "Dr Andrija Štampar". Prvi dio upitnika čine sociodemografski podaci, drugi dio čine pitanja o tjelesnoj aktivnosti studenata dok u trećem djelu odgovaraju na pitanja o navikama spavanja.

Rezultati: U ovom istraživanju su sudjelovala 193 studenta. Rezultati su pokazali da prakticiranje tjelesne aktivnosti više od 3 puta tjedno prevenira rano buđenje ili nemogućnost usnivanja unutar 30 minuta. Navedeno se pozitivno odnosi na prevenciju pretilosti jer kvalitetna i dovoljna količina sna, u kombinaciji s tjelesnom aktivnošću prevenira nastanak pretilosti.

Zaključak: Većina studenata Stomatološkog fakulteta i Fakulteta elektrotehnike i računarstva se bavi nekom vrstom tjelesne aktivnosti te najveći postotak njih ima normalnu tjelesnu kilažu. Redovita tjelesna aktivnost pridonosi boljoj kvaliteti sna i normalnom ITM. Studenti koji se više puta tjedno bave sportom će imati kraće vrijeme usnivanja, zaspati će unutar 30 minuta i neće se buditi usred noći. Tjelesna aktivnost i kvalitetan san također imaju veliki utjecaj na psihičko zdravlje ljudi te se smatraju ključnom strategijom protiv razvoja depresije i anksioznosti.

Ključne riječi: student, tjelesna aktivnost, san, pretilost

Povezanost samoprocjene kvalitete života i tjelesne aktivnosti *

Ana Tomić

Uvod: Tjelesna aktivnost značajno poboljšava kvalitetu života adolescenata. Tehnološki napredak i modernizacija društva povećali su vrijeme koje adolescenti provode pred digitalnim ekranima. Redovita tjelesna aktivnost pozitivno utječe na fizičko zdravlje, mentalno blagostanje, socijalnu integraciju, samopoštovanje i prevenciju pretilosti. Učenici škole za medicinske sestre Vinogradska zbog svog zdravstvenog usmjerenja posjeduju brojne informacije o važnosti fizičke aktivnosti i trebali bi osobnim primjerom promovirati njen pozitivan utjecaj na kvalitetu života.

Cilj: Ispitati povezanost između razine fizičke aktivnosti i kvalitete života učenika trećih, četvrtih i petih razreda škole za medicinske sestre Vinogradska.

Metode: Istraživanja je provedeno u školi za medicinske sestre Vinogradska od 1. do 15. svibnja 2024. godine, u kojem su sudjelovali učenici trećih, četvrtih i petih razreda. Za potrebe istraživanja korišteni su standardizirani instrumenti: kraća verzija upitnika WHOQWOL-BREF i kraća verzija međunarodnog upitnika o tjelesnoj aktivnosti (IPAQ).

Rezultati: U istraživanju je sudjelovalo 291 učenik oba spola. Pronađena je razlika u procjeni psihičkog zdravlja s obzirom na spol ispitanika ($t=2.2$; $p=.029$); učenici procjenjuju svoje psihičko zdravlje boljim od učenica. Pronađena je razlika u učestalosti obavljanja izrazito napornih tjelesnih aktivnosti s obzirom na spol ispitanika ($U=5.374.500$; $p=.000$); učenici učestalije obavljaju izrazito naporne tjelesne aktivnosti u odnosu na učenice. Ispitanici su u najmanjem stupnju zadovoljni sa svojim spavanjem ($M=2.9$; $SD=1.1$). Najniži rezultat postižu u dimenziji „psihičko zdravlje“ ($M=3.6$; $SD=0.7$), što znači da imaju najnižu kvalitetu psihičkog zdravlja. Postoji statistički povezanost procjene opće kvalitete života i učestalosti obavljanja izrazito naporne tjelesne aktivnosti ($r=.175$; $p=.003$) te umjerene tjelesne aktivnosti ($r=.127$; $p=.030$); s porastom učestalosti ovih aktivnosti raste opća kvaliteta života ispitanika. Postoji statistički značajna negativna povezanost općeg zadovoljstva svojim zdravljem i učestalosti sjedenja; s porastom vremena provedenim u sjedećem položaju, dolazi do pada zadovoljstva fizičkim zdravljem ($r=-.157$; $p=.018$). Također, postoji povezanost procjene okoline i učestalosti obavljanja izrazito naporne tjelesne aktivnosti ($r=.126$; $p=.031$); s porastom učestalosti ovih aktivnosti, dolazi do pozitivnije procjene vlastite okoline u primijenjenom upitniku.

Zaključak: Ovo istraživanje potvrđuje povezanost između razine fizičke aktivnosti i kvalitete života učenika.

Ključne riječi: fizička aktivnost, kvaliteta života, učenici

Ovisnost o internetu i tjelesna aktivnost*

Monika Jujnović

Uvod: Virtualni svijet pruža neizmjerne mogućnosti za učenje, komunikaciju i zabavu, no istovremeno predstavlja izazov u smislu ovisnosti i negativnog utjecaja na zdravlje. Problemi povezani s ovisnošću o internetu, poput poremećaja vezanih uz igre i društvene mreže postaju sve učestaliji i ozbiljniji. Ovisnost o internetu može rezultirati smanjenjem tjelesne aktivnosti, povećanjem vremena provedenog sjedeći, te posljedično, negativnim utjecajem na fizičko zdravlje.

Cilj: Ispitati odnos između ovisnosti o internetu i tjelesne aktivnosti kod srednjoškolaca.

Metode: Istraživanje je provedeno među 157 učenika Škole za medicinske sestre Vinogradska i Zdravstvenog učilišta. Podaci su prikupljeni putem online ankete. Anketa se sastojala od sociodemografskih pitanja, upitnika o ovisnosti o internetu (Internet Addiction Test for Adolescent) i upitnika o tjelesnoj aktivnosti (The Physical Activity Questionnaire for Adolescent (PAQ-A)).

Rezultati: Među ispitanicima je utvrđena niža vrijednost tjelesne aktivnosti ($M=2,09$). Pronađena je statistički značajna razlika između učenika koji sudjeluju u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi ($M=2,26$) i onih koji ne sudjeluju ($M=1,86$) ($U=2166,00$, $p=0,013$). Sociodemografske značajke poput cjelovitosti obitelji ($U=994,00$, $p=0,966$), ekonomski status ($KW=0,799$, $p=0,671$), pedagoške mjere ($U=994,00$, $p=0,966$), spol ($U=1190,50$, $p=0,221$), život u učeničkom domu ($U=1325,500$, $p=0,420$) nisu statistički značajne s obzirom na razinu tjelesne aktivnosti. Većina učenika, njih 93, spada u kategoriju blage ovisnosti (59,2%), kod 49 učenika je prisutna normalna upotreba interneta (31,2%), srednju razinu ima 13 učenika (8,3%) te 2 učenika (1,3%) pokazuje ozbiljnu ovisnost o internetu. Ne postoji statistički značajna razlika povezanost između ovisnosti o internetu i tjelesne aktivnosti ($p=0,745$).

Zaključak: Kod učenika je prisutna niža razina tjelesne aktivnosti. Nema značajne povezanosti između ovisnosti o internetu i tjelesne aktivnosti. Kod većine ispitanika prisutna je blaga ovisnost o internetu. Učenici koji imaju predmet tjelesna i zdravstvena kultura su aktivniji od učenika koji nemaju tjelesnu i zdravstvenu kulturu.

Ključne riječi: ovisnost o internetu, tjelesna aktivnost, srednjoškolci, tjelesna i zdravstvena kultura

---

Kvaliteta zdravstvene njege palijativnog bolesnika na odjelima Klinike za Kirurgiju*

Ivana Komarica

Uvod: Palijativna skrb nudi koncept najosnovnije zaštite – zbrinjavanje pacijentovih potreba tamo gdje se za njega skrbi. Palijativna skrb afirmira život, i smrt smatra normalnim procesom; ona smrt ne ubrzava niti je odgađa. Palijativna skrb nastoji očuvati najbolju kvalitetu života sve do smrti. Kirurgija i palijativna medicina su dvije grane koje se međusobno isprepleću i skrb oko palijativnih bolesnika se vrlo često u današnje vrijeme u KBC Sestre milosrdnice odvija upravo na odjelima Klinike za kirurgiju. Potrebno je adekvatno znanje i edukacija kako bi medicinske sestre/tehničari poznavali principe pružanja zdravstvene njege palijativnom bolesniku te kako bi napravili razliku između kurativnog i palijativnog liječenja kirurškog bolesnika.

Cilj: Osnovni su ciljevi istražiti kvalitetu rada medicinskih sestara i tehničara u pružanju skrbi palijativnom bolesniku na odjelima Klinike za kirurgiju, istražiti smatraju li da su dovoljno educirani za skrb i njegu palijativnih bolesnika te dali je njihova razina znanja pri skrbi i njezi palijativnog bolesnika dostatna.

Metode: Istraživanje je provedeno na Klinici za kirurgiju KBC Sestre milosrdnice. U istraživanju su sudjelovali medicinski tehničari i medicinske sestre zaposleni na 5 odjela Klinike za kirurgiju. Ispitanici su bili upoznati s ciljem istraživanja, i sudjelovali su dobrovoljno. Istraživanje je provedeno putem PCQN upitnika (Palliative Care Quiz for Nurses) uz dozvolu za korištenje upitnika. Upitnik je do sada korišten u sličnim istraživanjima te je validiran za hrvatsku populaciju. Istraživanje je odobreno od Etičkog povjerenstva KBC Sestre milosrdnice. U statističkoj obradi podataka koriste se standardne statističke metode za utvrđivanje osnovnih deskriptivnih parametara.

Rezultati: Istraživanjem se došlo do rezultata koji ukazuju da nijedan ispitanik nema „dobro znanje“, dok je 16 ispitanika od ukupno 48 (33,33%) pokazalo „dostatno znanje“. Srednja vrijednost točnih odgovora je 8,02 (40,10%).

Zaključak: Prema rezultatima istraživanja može se zaključiti da je za pružanje adekvatne i kvalitetne palijativne skrbi potrebno imati znanje, vještine i povoljne stavove prema palijativnoj skrbi. Medicinske sestre koje su dovoljno kvalitetno educirane u pružanju

skrbu mogle bi poboljšati kvalitetu života pacijenata i njihovih obitelji u bolničkim okruženjima.

Ključne riječi: palijativna skrb, palijativni bolesnik, edukacija medicinskih sestara i tehničara

---

Anksioznost i depresivnost kod bolesnika nakon preboljenog akutnog infarkta miokarda na ambulantnoj kardiovaskularnoj rehabilitaciji*

Monika Tuzla

Akutni infarkt miokarda posljedica je potpunog ili djelomičnog prekida dotoka krvi koronarnoj arteriji ili njezinim granama. Liječenje, oporavak te promjena načina života često kod bolesnika dovodi do straha, tjeskobe, nesigurnosti, anksioznosti pa i depresije. U svrhu liječenja, oporavka, edukacije, smanjivanje mogućih čimbenika rizika, socijalizacije te smanjivanje rizika od koronarnog incidenta u budućnosti provodi se sekundarna prevencija, odnosno kardiovaskularna rehabilitacija. Ciljevi ovog istraživanja su utvrditi incidenciju anksioznosti i depresivnosti kod bolesnika koji su liječeni perkutanom koronarnom intervencijom, onih koji su liječeni konzervativno i bolesnika liječenih aortokoronarnim premoštenjem nakon preboljenog akutnog infarkta miokarda neovisno o načinu liječenja te utvrditi čimbenike rizika za razvoj anksioznosti i depresivnosti. Istraživanje je provedeno u Poliklinici za prevenciju kardiovaskularnih bolesti i rehabilitaciju u Zagrebu. Podaci bolesnika prikupljeni su u periodu od 10. rujna 2015. do 31. prosinca 2017. U istraživanju sudjelovalo je 437 bolesnika s preboljeli akutnim infarktom miokarda, podijeljenih u tri skupine; 1. skupina liječeni perkutanom koronarnom intervencijom u kojoj je 367 bolesnika, 2. skupina su liječeni s aortokoronarnim premoštenjem u kojoj je 50 bolesnika te 3. skupina liječeni konzervativno u kojoj je 20 bolesnika. U istraživanju korištena je HADS skala (engl. Hospital Anxiety and Depression Scale) koju su bolesnici ispunili na početku i na kraju programa rehabilitacije. Retrospektivnom analizom podataka rezultati istraživanja pokazuju da kod sveukupnog broja bolesnika, 20% bolesnika ima klinički značajnu anksioznost, 24% bolesnika ima klinički značajnu depresivnost na početku rehabilitacije, te da postoji statistički značajno smanjenje anksioznosti i depresivnosti na kraju rehabilitacije. Učestalost anksioznosti i depresivnosti se ne razlikuje ovisno o načinu liječenja akutnog infarkta miokarda, osim što je statistički značajno izraženija kod žena koje su liječene perkutanom intervencijom.

Ključne riječi: akutni infarkt miokarda, anksioznost, depresivnost

---

Karakteristike oboljelih od akutnog koronarnog sindroma u Kliničkoj bolnici Sveti Duh prije i tijekom pandemije COVID - 19*

Tomislav Maričić

Uvod: Akutni koronarni sindrom (AKS) je stanje akutne i kritične ishemije miokarda. Najčešće se manifestira kao nestabilna angina pectoris i infarkt miokarda. Riječ je o sindromu koji se ubraja među najveće hitnosti u kardiologiji i medicini općenito. Utjecaj SARS-CoV-2 virusa na srce je višeznačan, od razvoja mogućeg miokarditisa, stvaranja tromboze u malim krvnim žilama i posljedične nekroze, ali i pojave infarkta miokarda po tipu 2 te razvoja klasičnog AKS, infarkta miokarda tipa 1. Za optimalno liječenje ovih bolesnika potrebno je adekvatno razumijevanje međudjelovanja COVID-19 i kardiovaskularnih bolesti.

Cilj: Ispitati karakteristike oboljelih od AKS hospitaliziranih na Zavodu za bolesti srca i krvnih žila u Kliničkoj bolnici Sveti Duh prije i tijekom pandemije COVID-19.

Metode: Retrospektivnim istraživanjem uspoređene su dvije skupine bolesnika oboljelih od AKS u periodu od siječnja do prosinca 2018. godine i siječnja do prosinca 2020. godine.

Rezultati: Analizirani su podaci 729 bolesnika. Najučestaliji rizici prisutni kod bolesnika su šećerna bolest i pušenje, bez značajne razlike u odnosu na promatrane godine. Hipertenzija je učestalija tijekom 2020., a dislipidemija je značajnije prisutna tijekom 2018. godine. Bolesnici hospitalizirani 2020. godine značajno su veće tjelesne mase, kao i većeg indeksa tjelesne mase, u odnosu na 2018. godinu. S obzirom na dijagnozu, tijekom 2020. godine značajnije su učestaliji infarkt miokarda sa ST-elevacijom (STEMI) i nestabilna angina pectoris (NAP), a tijekom 2018. godine infarkt miokarda bez ST-elevacije (NSTEMI). Broj dana hospitalizacije značajno je dulji tijekom 2018. godine (medijan 5 dana) u odnosu na 2020. godinu (4 dana).

Zaključak: Tijekom pandemijske 2020. godine niti jedan hospitalizirani bolesnik s AKS nije prethodno prebolio COVID. Samo dva bolesnika su uz infekciju COVID-19 imala i AKS. Nije postojala značajna razlika u broju hospitalizacija kao ni u strukturi bolesnika u istraživanim razdobljima. Tijekom pandemije bilo je više bolesnika s hipertenzijom i veće tjelesne mase, a manje s dislipidemijom.

Ključne riječi: akutni koronarni sindrom, COVID-19, bolesnik, pandemija

---

Povezanost pojedinih aspekata kvalitete života pacijenata oboljelih od kronične opstruktivne bolesti pluća s negativnim emocionalnim stanjima*

Lucija Caren

Uvod: Kronična opstruktivna bolest pluća (KOPB) trajno je suženje dišnih puteva uzrokovano emfizemom ili kroničnim bronhitisom. Na temelju dosadašnjih istraživanja utvrđeno je da bolest utječe na fizičko i mentalno zdravlje te bitno smanjuje kvalitetu života.

Cilj: Ovo istraživanje ima za cilj ispitati povezanost pojedinih aspekata kvalitete života i izraženosti negativnih emocionalnih stanja: depresivnosti, anksioznosti i stresa kod osoba oboljelih od KOPB-a u pulmološkoj ambulanti Opće bolnice „Dr. Ivo Pedišić“ Sisak.

Metode: Provedeno je opservacijsko-presječno istraživanje metodom ankete u izravnom kontaktu. Ispitanici su ispunili anonimnu anketu u papirnatom obliku uz prethodna objašnjenja i upute o sudjelovanju u istraživanju.

Rezultati: Uključeno je 128 ispitanika koji se liječe u pulmološkoj ambulanti Opće bolnice „dr. Ivo Pedišić“ Sisak. Analiza podataka pokazala je da postoje značajne povezanosti ($r=0,829$; $p<0,01$) smanjene kvalitete života sa zdravljem i negativnim emocionalnim stanjima (stres, anksioznost i depresija). Utvrđeno je da smanjena kvaliteta života i pojava negativnih emocionalnih stanja ovise o dobi ispitanika, ali i u većoj mjeri o duljini trajanja bolesti. Nije dokazana povezanost smanjene kvalitete života i pojave negativnih emocionalnih stanja s obzirom na obiteljski status ispitanika.

Zaključak: Dokazana smanjena kvaliteta života povezana sa zdravljem i pojava negativnih emocionalnih stanja kod bolesnika oboljelih od KOPB-a predstavlja značajan problem u životu bolesnika i zdravstvenoj skrbi. Kod liječenja bolesnika oboljelih od KOPB-a trebalo bi se, osim procjene fizičkog stanja, posvetiti i procjeni psihičkog stanja te s obzirom na procijenjeni status u proces liječenja uključiti i stručnjake drugih znanstvenih područja.

Ključne riječi: KOPB, kvaliteta života, emocionalna stanja

Uporaba antimikrobnih lijekova u Zavodu za kardiovaskularnu kirurgiju*

Antonija Herceg

Uvod: Antimikrobna sredstva igraju ključnu ulogu u liječenju infekcija te su značajno transformirala medicinu i produljila ljudski životni vijek. Njihova iznimna učinkovitost rezultirala je prekomjernom i neracionalnom upotrebom, što je dovelo do povećanja bakterijske rezistencije. Stoga je važno pratiti potrošnju antimikrobnih lijekova kako na lokalnoj tako i na globalnoj razini radi razumijevanja ovih trendova i uspostavljanja smjernica za poboljšanje upravljanja antimikrobnom terapijom.

Cilj: Cilj ovog istraživačkog rada bio je analizirati potrošnju antimikrobnih lijekova u Zavodu za kardiovaskularnu kirurgiju Klinike "Magdalena" tijekom desetogodišnjeg razdoblja. Glavni fokus bio je razumijevanje trendova u potrošnji, identifikacija utjecajnih čimbenika te pronalaženje načina za unaprjeđenje upravljanja antimikrobnom terapijom.

Ispitanici i metode: Provedeno je presječno retrospektivno istraživanje na Zavodu za kardiovaskularnu kirurgiju Klinike "Magdalena" tijekom desetogodišnjeg razdoblja od 1. siječnja 2012. godine do 31. prosinca 2021. godine. Podatci su prikupljeni pretraživanjem informacijske baze podataka. Potrošnja antibiotika prikazana je kao definirana dnevna doza (DDD) na 100 bolničko-opskrbnih dana (BOD).

Rezultati: Ukupna potrošnja antibiotika značajno je smanjena za 32,67 DDD/ 100 BOD tijekom razdoblja od 2012. do 2021. godine. Međutim, uočen je značajan trend povećanja potrošnje određenih klasa antibiotika kao što su beta-laktamski antibiotici, glikopeptidni antibiotici, kolistin, drugi antimikrobici i antimikotici.

Zaključak: Iako je u Zavodu za kardiovaskularnu kirurgiju na Klinici "Magdalena", primijećeno smanjenje ukupne potrošnje antibiotika, značajno je povećana potrošnja pojedinih antimikrobnih lijekova tijekom analiziranih 10 godina. Ovi rezultati ističu potrebu za osmišljavanjem strategija usmjerenih na bolju upotrebu antibiotika kako bi se sačuvala njihova učinkovitost i suzbio rastući problem otpornosti na antibiotike. Edukacija, usklađivanje sa smjernicama i multidisciplinarni pristup ključni su za očuvanje antibiotika kao dragocjenih resursa za budućnost zdravstvene skrbi.

Ključne riječi: antimikrobni lijekovi, kvaliteta života, potrošnja

---

Povezanost između EuroSCORA 2 i vremena provedenog na respiratoru nakon kardiovaskularnog zahvata*

Ana Miloš

Uvod: Napredak u procjeni rizika prije operacije, tehnike kirurškog zahvata i tehnološka dostignuća u intenzivnom liječenju smanjili su mortalitet i morbiditet u pacijenata koji trebaju kardiokirurški zahvat. Na području Europe, za procjenu operacijskog rizika kardiokirurških pacijenata se uobičajeno koristi EuroSCORE. Od 2011. godine se koristi inačica EuroSCORE 2 unutar koje postoje tri varijable. Prva varijabla je vezana uz opće stanje pacijenta, druga varijabla se odnosi na čimbenike srčane funkcije, a treća na čimbenike vezane uz potrebnu operaciju.

Cilj istraživanja: Cilj ovog istraživanja bio je analizirati postoji li povezanost između EuroSCORE 2 i vremena provedenog na respiratoru nakon kardiovaskularnog zahvata.

Metode Retrospektivno istraživanje provedeno je u Klinici za kardiovaskularne bolesti Magdalena. Analizirani su podaci za razdoblje od pet godina, od 2017. do 2021. godine.

Rezultati U analizu je uključeno 1467 pacijenata od kojih je 68,85% bilo muškog spola. Medijan dobi pacijenata iznosio je 68 godina, te su u najvećoj mjeri (44,65%) bili podvrgnuti CABG (engl. Coronary Artery Bypass Graft). Predominantno su provedene elektivne operacije (68,71%) te je najveći udio pacijenata (67,48%) bio s niskim EuroSCORE 2 stupnjem rizika. Smrtni ishod zabilježen je u 1,02% pacijenata. Pronađene su statistički značajne povezanosti između EuroSCORE 2 i vremena provedenog na respiratoru ($r=0,33$, $p<0,05$), pri čemu su pacijenti s većim stupnjem rizika proveli značajno dulje vrijeme na respiratoru ($p<0,05$) u usporedbi s niže i srednje rizičnim pacijentima. Također, pronađena je i statistički značajna povezanost između EuroSCORE 2 i postoperativnih komplikacija, nakon kardiovaskularnih zahvata, gdje je vidljivo da je najučestalija komplikacija bila fibrilacija atrijska nastala nakon zahvata (20,72%), dok je ukupni udio ostalih komplikacija kod zaprimljenih pacijenata iznosio svega 3,35%.

Zaključak Istraživanjem je utvrđena pozitivna, statistički značajna povezanost između EuroSCORE 2 stupnja rizika i vremena koje pacijenti provedu na respiratoru nakon kardiovaskularnog zahvata, kao i s pojedinim pre- i postoperativnim komplikacijama.

Ključne riječi: EuroSCORE 2, mehanička ventilacija, kardiovaskularni zahvat, jedinica intenzivnog liječenja

2. Kongres Sveučilišnog odjela za sestrinstvo Hrvatskog katoličkog sveučilišta
2. Kongres Kluba studenata sestrinstva Hrvatskog katoličkog sveučilišta „Nutrix“
2. simpozij Radne skupine za edukaciju HUKMS-a
08.-09.05.2005. Hrvatsko katoličko sveučilište

---

* Sažeci objavljeni u ovoj knjizi temelje se na diplomskim radovima studenata. Cjelovite verzije radova dostupne su u repozitoriju Hrvatskog katoličkog sveučilišta: <https://repozitorij.unicath.hr/>